

معرفی پایان نامه‌های مهدوی

۱. بررسی ویژگی‌های فرهنگی و اجتماعی حکومت امام عصر (عج)

نویسنده: اکرم حیدری

چکیده

شناخت فرجام نهایی جهان و چگونگی‌های دولت آینده، از دیرباز مورد توجه و علاقه بیشتر ادیان و مکاتب سیاسی بوده است. علاوه بر این افزایش سطح آگاهی و بصیرت افراد در این مورد می‌تواند انگیزه شیعیان را در تلاش بیشتر در جهت زمینه سازی ظهور تقویت نماید. در این راستا و به منظور ارتقا سطح آگاهی و شناخت افراد نسبت به ویژگی‌های فرهنگی و اجتماعی دوران پس از ظهور، تحقیقی کتابخانه‌ای در جهت تبیین ویژگی‌های فرهنگی و اجتماعی حکومت امام عصر (عج) صورت گرفت.

در مباحث مقدماتی این تحقیق به تبیین، اهمیت و ضرورت این پژوهش پرداخته شده که پس از نگرشی بر پیشینه تحقیق و با در نظر گرفتن محدودیت‌ها و مشکلات، سؤالاتی که محقق به دنبال پاسخ آنهاست. مطرح گردیده است.

در فصل اول تحقیق، واژه‌ها و مفاهیم کلیدی از دو منظر لغوی و اصطلاحی مطرح شده و با مروری اجمالی بر زندگانی حضرت ولیعصر (عج)، سعی شده که آشنایی مختصری با آن حضرت ایجاد گردد.

در فصل دوم این تحقیق که ویژگی های فرهنگی مورد بررسی قرار گرفته است، مذهب، اخلاق و دانش، موضوعات اصلی مورد بحث می باشند. در مورد مذهب، ارائه اسلام اصیل، آوردن احکام مخصوص و برچیده شدن پرستش بتها و گسترش یکتا پرستی و بحث اخلاق، ریشه کنی رذایل و ناراستی های اخلاقی و تربیت و تتمیم مکارم اخلاقی مورد کنکاش و بررسی قرار گرفته اند.

در فصل سوم که ویژگی های اجتماعی مورد بحث قرار گرفته است، امنیت (از ابعاد فردی، اجتماعی و جهانی) و عدالت (از ابعاد سیاسی و قضایی) و اقتصاد، عمران و آباد کردن زمین و تولید محصولات کشاورزی و نیز سلامتی و بهداشت محور های اصلی بحث را تشکیل داده اند.

در پایان، خلاصه مطالب جمع بندی و ارائه شده است.

واژگان کلیدی: فرهنگی، اجتماعی، عدالت، امام عصر ع.ج.

استاد راهنما: حجت الاسلام جناب آقای علیرضا اسعدی

دانشگاه: حوزه علمیه خواهران، سال: ۱۳۸۵.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۲. بررسی ویژگی های عمده جامعه جهانی در حکومت فراگیر حضرت مهدی (در قرآن و سنت)

نویسنده: مهدی همتی

چکیده

پژوهش حاضر به منظور بررسی ویژگی های عمده در جامعه آرمانی اسلام، با محوریت قرآن و سنت انجام شده است.

این تحقیق با این سؤال کلی آغاز می شود که: آن جامعه آرمانی و موعود اسلام که در حکومت فراگیر مهدی(ع) شکل می گیرد، دارای چه ویژگی هایی است؟

قبل از پرداختن به سؤال فوق و پس از تبیین مفاهیم کلیدی موضوع، با طرح سؤال از امکان یک حکومت در عرصه جهان، ممکن بودن آن با دو رویکرد غیردینی و دینی - که به صورت برجسته، منظور از آن دو، لیبرالیسم و اسلام است - مورد بررسی قرار گرفته شده است. در نتیجه به دلیل سستی مبانی نظریه اول و پاسخگو نبودن آن به نیازهای فطری بشر، ناموفق ارزیابی شده و به دلیل استحکام مبانی نظریه دوم و توجه آن به زوایای مختلف زندگی انسان، تشکیل حکومتی فراگیر از این منظر، ممکن و موفق شمرده شده است.

در بخش پاسخ به سؤال از ویژگی های جامعه جهانی مذکور و تحلیل یافته‌ها، به تجزیه و تحلیل ویژگی های آن، اعم از اعتقادی، اقتصادی، فرهنگی، قضایی و امنیتی پرداخته شده است.

به عنوان نمونه، در فصل ویژگی های اعتقادی، جایگاه اصل توحید و نبوت، در بحث ویژگی های اقتصادی، شکوفایی اقتصادی، در بررسی ویژگی های فرهنگی،

شکوفایی علم و دانش، در بحث ویژگی های قضایی، جایگاه عدالت و قضاوت و در فصل مربوط به امنیت، میزان و درجه های امنیت در حکومت حضرت مهدی(ع)، با تکیه بر قرآن و سنت، مورد بررسی قرار گرفته شده است.

واژگان کلیدی: جامعه جهانی، جامعه آرمانی، موعود اسلام، رویکرد دینی، شکوفایی اقتصادی.

استاد راهنما: حجت الاسلام میرسپاه.

استاد مشاور: حجت الاسلام نجم الدین طیبی.

دانشگاه: مؤسسه آموزشی پژوهشی امام(ره)، رشته: ارشد الهیات و معارف اسلامی،

سال: ۱۳۸۰.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۳. حکومت صالحان و آینده بشریت از دیدگاه قرآن و حدیث

نویسنده: احمد علی نوری

چکیده

این پایان نامه در موضوع «حکومت صالحان و آینده بشریت از دیدگاه قرآن و حدیث» تدوین گردیده و هدف از تدوین بیان نگاه آموزه های وحیانی یعنی قرآن و حدیث در ارتباط بین این دو موضوع «حکومت صالحان» و «آینده بشریت» است که چگونه این دو موضوع با هم در یک جا تحقق پیدا می کند و نگاه قرآن و حدیث در این مورد چگونه است که مجموع این مباحث در سه فصل بیان گردیده که شرح مختصر از آن قرار زیل است

فصل اول: در این فصل به کلیات پرداخته شده و از جمله در موضوعات تعاریف حکومت و حاکمیت و بیان انواع آنها پرداخته شده و همچنین تعریف از صالحان و بیان مفهوم جهانی شدن و جهانی شدن از دیدگاه آموزه های اسلامی که این موضوع در اسلام از چه جایگاهی برخوردار است و در مورد مفهوم مهدویت هم در آخر این فصل مختصر اشاره ای گردیده است.

فصل دوم: در این فصل به نمونه های از حکومت صالحان اشاره گردیده که ابتدا به حکومت صالحان از دید آموزه های وحیانی اشاره گردیده و سپس به حکومت های حضرت موسی، و حضرت داود، و سلیمان (علیهم السلام) پرداخته شده و دیگر موضوع این فصل تئوری حکومت صالحان در زمان حضرت معصوم (ع) است که حکومت حضرت پیامبر اکرم (ص) و حکومت حضرت علی (ع) را به عنوان الگو و مؤید این بحث آورده ایم و دیگر موضوع این فصل تئوری حکومت صالحان در زمان

غیبت است که با بیان چند ادله و بطوری مختصر امکان تحقق آن بیان گردیده و در آخر این فصل با توجه به بیان نمونه های از حکومت صالحان و ویژگیهای از حکومت صالحان در آموزه های و حیانی هم ارائه گردیده است.

فصل سوم: این فصل که آخرین فصل و بزنگاه موضوع پایان نامه است موعود ادیان و ملل جهان و یا به تعبیری مصلح جهانی را از دیدگاه ادیان بررسی نموده و از هر کدام در اثبات و عده ای چنین موعود مصلح جهانی دلائلی بیان گردیده و در پی این بحث به آیاتی قرآنی استناد گردیده و بعد دیدگاه مذاهب اسلامی را که مستند به آیات و روایات است از زبان علمای بزرگ مذاهب اسلامی ارائه گردیده که در مجموع وعده ی موعود جهانی در ادیان مختلف امری قطعی است و لکن با نام های مختلف که با توجه به اوصاف موعود در ادیان، با اوصاف که در منابع اسلامی از موعود تحت عنوان «مهدی» نام برده شده کاملاً با اوصاف مهدی در اسلام که همگی معتقد به ظهور مهدی (عج) است مطابقت دارد بیان گردیده است و همچنین روایاتی از ائمه اهل بیت (علیهم السلام) بعنوان ارائه دلیل آخر و مهر تأیید بر موعود جهانی اسلام یعنی مهدی حجت ابن الحسن (علیهما السلام) و شرح کوتاهی از تبار شناسی ایشان ارائه گردیده و در نهایت سیمای حکومت مصلح جهانی با امتیازات و ویژگیها و سیره حکومتی مصلح جهانی و صفات یاران و کارگزاران حکومت مصلح جهانی بیان گردیده که دور نمای است از حکومت حضرت مهدی (عج) بعنوان مصلح جهانی و موعود همه ادیان عالم و کتابهای آسمانی اعم از قرآن و کتب آسمانی دیگر همچون تورات انجیل زبور و کتابهای مقدس هندوها که به طور نسبتاً مفصل در این پایان نامه بیان گردیده است که عقیده و باور ما این است که موعود ادیان مختلف کسی دیگری

نیست جز حضرت مهدی (عج) حجت بن الحسن (عج) هرچند که ظهور حضرت عیسی مسیح (ع) هم در منابع اسلامی است اما به عنوان وزیر او و کسی که پشت سر مهدی (عج) نماز می خواند و در حکومت او نقش به سزای دارد جای شکی نیست و او هم جدای از دستگاه حکومت مهدی (عج) نیست بلکه یار و یاور و وزیر اوست.

واژگان کلیدی: حکومت صالحان، آینده بشریت، مصلح جهانی، صفات یاران.

استاد راهنما: حجت الاسلام روح الامین کلباسی.

استاد مشاور: حجت الاسلام محمد امین صادقی.

دانشگاه: مرکز جهانی علوم اسلامی قم، رشته: فقه و معارف اسلامی گرایش قرآن-

ارشد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

۴. زمینه های سیاسی، اجتماعی و فرهنگی گرایش برخی از مردم به مدعیان

مهدویت و نیابت در دو قرن اخیر

نویسنده: جواد اسحاقیان

چکیده

به دلیل تواتر احادیث مربوط به مهدویت در روایات فریقین و خصوصاً تأکیدات پیامبر معظم اسلام (ص) و اخبار ائمه در این مورد، تقریباً از صدر اسلام، مدعیان دروغین مهدویت یا نیابت و یا وساطت از جانب موعود، ظهور یافتند و در پی آن بودند که فضای مناسب و ظرفیت بالای موجود در این اعتقاد فراگیر و راسخ مسلمانان استفاده کنند لذا از فرقه سبائیه (که در مورد امیرالمؤمنین ادعای غیبت کرد) تا زیدیه و اسماعیلیه و نیز واقفیه (در زمان امام صادق و امام کاظم) و تا زمان ائمه دیگر و نهایتاً در خود زمان غیبت صغری، برای شخص ائمه، فرزندانشان یا دیگران این ادعا مطرح شده است و مدعیان خواسته اند مردم را در پوشش مذهبی و با بهره گیری از عقیده نجات به سوی خود بکشانند و حتی شاید تصور می کردند که ائمه را هم می توانند به بهانه قیام و حاکمیت اسلام اصیل با خود همراه کنند؛ ولی اهل بیت (علیهم السلام) همواره راه خود را از آنها جدا کردند و مردم را در انتظار موعود مشخص با شرایط ویژه خود نگاهداشتند، همانگونه که گفته شد از همان زمان غیبت کبری و ایجاد خلأ ظاهری در حضور آشکار معصوم، مدعیان با شگردهای جدید وارد شدند و هر از چند گاهی فرد یا گروهی قد علم کرد تا آنکه در حدود دو قرن پیش از این، که مسلمانان مدتی بود که دوران طلایی شکوفایی و رشد همه جانبه خود (از آغاز اسلام تا قرن ۶ و ۷ و حداکثر ۱۱) را پشت سر گذارده بودند و در ذلت و وابستگی به بیگانگان واقع شده بودند و از نظر معنوی و فرهنگی هم در تشتت بودند دشمنان اسلام - که متوجه شروع بیداری جهان اسلام شدند - برنامه درازمدتی برای تخریب جهان اسلام تهیه کردند که این بار از راه

تخریب عقاید کارآمد؛ مانند جهاد و شهادت طلبی و انتظار - که مسلمین و خصوصاً شیعیان را امیدوار و آگاه نگاه می داشت و آینده روش ظهور و حاکمیت جهان اسلام و موعود اسلام را در روبروی آنها روشن می ساخت - وارد عرصه مبارزه با مسلمانان شدند، بنابراین از طرفی جریان وهابیت را در همان سالها (حدود قرن ۱۱) پی ریزی کردند و نیز جریانهای انحرافی جدید در موضوع مهدی موعود، در کل دنیای اسلام و خصوصاً مناطق شیعه نشین راه اندازی کردند. در شبه قاره هند و پاکستان، فردی به نام غلام احمد قادیانی را تقویت کردند که ابتداء به عنوان مدافع اسلام در برابر کفار و مشرکین، بحث علمی می نمود ولی پس از تبدیل شدن به قهرمان ملی، به ادعای مسیحیت و مهدویت روی آورد و خاتمیت پیامبر اعظم (ص) را نفی کرد و مورد حمایت انگلیسی ها قرار گرفت؛ در منطقه سودان، مهدی سودانی مانند قادیانی با عنوان دفاع از اسلام اصیل و حاکمیت اسلام، وارد شد ولی پس از مدتی با جنگ و خونریزی فراوان و با ادعای مهدویت، حکومت مهدیون را تشکیل داد که مورد بهره برداری استعمار ر شکست اتحاد مصر و سودان و کشورهای اسلامی قرار گرفت، و در ایران هم با شکل گیری شیخیه، ادعای نیابت خاص توسط برخی از گروههای شیخیه، زمینه برای مدعیان بابیت و مهدویت فراهم شد، لذا علی محمد باب و یارانش هم ابتداء به عنوان زمینه ساز ظهور و شاگردان شیخی مسلک وارد عرصه شدند ولی بعداً با ادعای مهدویت و پس از آن، ادعای نسخ اسلام (یا شریعت جدید) مورد حمایت استعمارگران واقع شدند بنابر نقل مستدلی، اساساً بابیه را استعمار شخصاً ابداع کرد و پس از آن هم بهائیت از درون بابیه شکل گرفت که تاکنون بر بدعت های خود به اسم دین و وحی (۱) پای فشاری می کند، این جریانها ادامه داشت تا با هوشیاری امام راحل (ره) و همیاری و جانشفانی مردم دیندار ایران اسلامی، دست استعمار و طاغوت از ایران جدا شد و زمینه های رشد فکری و فرهنگی آغاز شد، پس از پایان دفاع مقدس و غفلت های فرهنگی پس از آن، با وجود هشدارها و رهنمودهای مهم مقام معظم رهبری - حفظه الله - متأسفانه

آموزه‌های دینی و خصوصاً مهدویت تا حدودی مهجور ماند و علی‌رغم تأکید بر احساسات و شور معنوی، بر عمق و استحکام آن عقاید تأکید نشد، و بر اساس اسناد موجود، دشمن هم از این فرصت استفاده کرد و با راه اندازی افراد و فرقه‌های شبه‌عرفانی یا به اصطلاح مدعیان کاذب عرفان و معنویت، سعی کرد خلأ موجود را با خوراک مسموم و جاهلی خود پر کند و متأسفانه همانگونه که در پایان تحقیق، نمودارهای پژوهش میدانی نشان می‌دهد زمینه‌های گرایش مردم به این مدعیان - که معمولاً ادعای ارتباط با امام زمان نیابت را داشته‌اند - وجود داشته است در مجموع به نظر می‌رسد علی‌رغم لزوم گسترش بیش از پیش فضای احساسی در مسائل معنوی، مثل مهدویت، لازم است روشنگری و تعمیق در تمام اقشار انجام شود و از سوی دیگر نقشه‌های استعمار در این مورد برای مردم تشریح شود و نکته مهم تر آنکه پالایشی در کتب مهدوی، مقالات، سخنرانی‌های عمومی و خصوصی و نیز رسانه‌های مکتوب و صوتی و تصویری واقع شود تا مطالب ضعیف و دارای تردید و یا تحلیل نشده، مستند آن برنامه‌ها قرار نگیرد.

واژگان کلیدی: فرقه سبائیه، احمد قادیانی، مهدی سودانی، علی محمد باب.

استاد راهنما: حجت الاسلام کلباسی.

استاد مشاور: حجت الاسلام جعفری. *علوم انسانی و مطالعات فرهنگی*

دانشگاه: حوزه علمیه قم، سال: ۱۳۸۷. *کنشنامه علمی و پژوهشی*